

ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ

«ΑΠΟ ΤΟ ΎΣΠΕΛΟΒΟ - ΜΕ ΑΓΑΠΗ» - 'Οδοιπορικό -

ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ ΖΙΤΣΑΙΑΣ

Συν.χεια από το προηγούμενο
Ξεπεζέψαμε, στην ευρύχωρη, πλακόστρωτη πλατεία, με τα δυο αιωνόβια πλατάνια. Ένα στην άκρη κι ένα καταμε- σίς. Η συγκίνηση κορυφώνεται. Η φρόσω λεβέντισσα πάντα, ανοιχτόκαρδη, στημένη εκεί από ώρα, μαζί με άλλες Έ- στιάδες, που τις ξεσάκωσε για τον έρχομό μας, περίμεναν. «Χιλιοκαλώς όρισαν», «Χιλιοκαλώς σάς δρῆκαν».

Μιά ανάσα κάτω από το θεόρατο πλατανο, στους ξύλι- νους πάγκους. Μιά πρώτη γεύση της βουνίσιας όμορφιάς, του χωριού. Γιγάντας μυθικός ο πλατάνος, είδε κι άκουσε πολλά. Τα πάνω πάνω κλωνάρια τινάζονται τ' άψήλου, περή- φανα, ρωμαλέα, να φτάσουν τον ουρανό. Τα κάτω, απλώ- νονται, όλοπράσινη βεντ. για, και σκιάζουν όλη την πλα- τεία. Τα φύλλα θρoίζουν παιχνιδιάρικα. Πεντέξη συνταξι- ούχοι, χαίρονται τη δροσιά. Κάθε καλοκαίρι. — πουλιά απο- δημητικά — γυρίζουν στον τόπο τους.

Σ' αυτό οφείλει τ' άνοιξιμένα ένενήντα χρόνια του, μάς λέει, ένας στρατηγός, που πηγαινοέρχεται με τα πόδια στο Σκαμνέλι συχνά. Έδω κι ο Γ. Βάντζιος, ο λόγιος, γνωστός στα Ήπειρωτικά γράμματα. Πολλά έγγραφα και πολλά άφη- γείται από τον πόλεμο του 1940-41, όπως κι έζησε, έδω σέ τούτα τα μέρη και πήρε μέρος σαν λοχαγός. "Ας αναφέ- ρουμε κι έμεις ένα που ο ίδιος μάς διηγήθη,ε.

"Ήταν διοικητής τάγματος, και πήρε την πρωτοβουλία μό- νος του, να στήση γερό ξύλινο γεφύρι, στην άρχη της χαράδρας του Βίκου, γιατί το παλιό, δέ θα μπορούσε να κρατήσει τόσο βάρος. Έτσι πέρασαν άντιπερα στρατός και ζωα. Την ξυλεια την πήρε από τις στοίβες που είχαν οι ξυ- λέμποροι. Κάποιος του ιαπατήρησε. — Θα θρούμε το μπε- λά μας λοχαγέ, χωρίς διαταγή. — Κι ο τολμπος Ήπειρώ- της απάντησε. — "Αν νικηθούμε, είμαστε όλοι χαμένοι, κι έμεις κι ο τόπος, και τα υπάρχουνά μας. "Αν όμως, όπως ποθούμε και πιστεύουμε, νικήσουμε ποιος θα σκεφθῆ, να μάς ζητήσει ευθύνες, γιατί συμβάλαμε κι έμεις, με κάποιον τρό- πο, στη νίκη; — Και θέβαια, καθώς το ειπε ο Κάλθος. «Θέλει άρετην και τόλμην ή έλευθεοια».

Ο κ. Βάντζιος — κι άς μάς συγχωρήση που το άποκα- λύπτουμε — έγγραψε και αισθηματικά ποιήματα. Μας έμπιστεύ- τηκε μερικούς λυρικάς στίχους του και τον ευχαριστούμε.

Ανηφορίζουμε τα στενά γκαλιτερίμια, ανάμεσα από χον- τρούς τοίχους, ψηλά άρχοντικά, σιδερένιες καστρόπορτες. Όλο το χωριό, μοιάζει σαν πλεούμενο, με κόκκινα πανιά, που ήρθε κι απάγκιασε σ' αυτό το πέτρινο λιμάνι. Πόρτες, κάγκελα, σπίτια, μαντρότοιχοι, είναι πλεγμένα στις κόκκινες αναρριχώμενες τριανταφυλλίες. Χαρά των ματιών. Όνομα- στές οι Ζαγορίσιες για την αγάπη τους στα λουλούδια, όπως και για την πάστρα. Λαμποκοπούν μέσα κι έξω τα σπίτια.

Πεντακάθαροι οι δρόμοι, περιποποιημένες, όλάνθιστες οι αυ- λές. Βγαίνουν και μάς καλωσορίζουν, μάς καλούν να περά- σουμε μέσα. Παράδοση ή φιλοξενία, στις φλέβες ή άρχοντιά.

Τ' άρχοντικό που μάς περίμενε, ένα από τα πιο έπιθλη- τικά, — πύργος σιδεροθέμελος — άνοιξε την καστρόπορτα με τα δυο φύλλα. — Χωράμε κι από το ένα φρόσω. — Μα όχι. Τού- το συμβολίζει την ανοιχτή καρδιά, τη χαρούμενη διάθεση.

Σιδερένιες άμπάρες, καμάρες γραφικές, σκάλες έσωτε- ρικές, κρεβάτες, μπαλκόνια ξενώνες με τζάκια, γεμάτα κού- τσουρα. Χρειάζονται έδω κι όλο το καλοκαίρι. Τα χαρήκα- με κι έμεις μερικά βράδια. Λαμπάδιαζαν, την ώρα που το ραδιόφωνο, διαλαουσε με φρυγμένη φωνή, τους 45 βαθμούς της Αθήνας! Άλωνάρης ήταν. Σάν τ' άκουσαν το βουνό και τα πλατάνια, έβραλαν τα γέλοια. Οι Ζαγορίσιες πίπτες, με το φιλό ξεροψημένο φύλλο, το κλωρό τυρί πήγαιναν κι έρχον- ταν. "Οτι φάς κι ότι χαρείς εκεί. Αύτά, μαζί δεν παίρνον- ται. Όμως παίρνονται οι εύμψεις. Πάντα ωραίες κι όξεθώρια- στες.

(Συνέχεια στο έπόμενο)

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ (Κλεισθένους 13) 7ος όροφος, πίσω από το Δημαρχείο, διαθέτει πολυτελέστατες αίθουσες 300 καθισμάτων και μικρότερες για συγκεντρώσεις, συνε- λεύσεις κλπ. Σωματείων. Για περισσότερες πληροφορίες στα τηλέφωνα 3243281 — 3243822. Τιμές χαμηλές.
Οι Ήπειρώτες άς συστήσουν στους γνω- στούς και φίλους των να προτιμούν για τις συγκεντρώσεις των αίθουσες του Πνευματι- κού Κέντρου.

Το Ήπειρωτικό θέατρο

Η Ήπειρος έρχε το δικό της θέατρο μέσα από τις δραστηριότητες του Όργανισμο Ήπειρωτικό Θεά- τρου. Από το 1976, που ιδρύθηκε σαν μη κερδοσκοπικός όργανισμός έχει δώσει παραστάσεις σε περισ- σότερα από 100 πόλεις και χωριά. Τις περισσότερες φορές κάτω από τις δύσκολες συνθήκες, που δημιουρ- γεί ή μετακίνηση στα άκρεια χω- ριά και οι παραστάσεις σε πρόχει- ρους χώρους (καφενεία, εστιατόρια, πλατείες, αυλές κλπ.). Όμως παρ' όλα αυτά, το Ήπειρωτικό θέατρο έξακολουθεί την προσπάθειά του, που, όπως αναφέρεται στο καταστα- τικό του είναι «ή θεατρική - καλλι- τεχνική και πολιτιστική ανάπτυ- ξη στον ήπειρωτικό χώρο, ή διαφύ- λαξη των πνευματικών παραδόσεων του τόπου και ή προώθησή τους κα- θώς και ή πρόκληση του ενδιαφέρον- τος των έντοπίων φορέων, στο να γίνουν γνωστά τα καλλιτεχνικά έ- πιτεύγματα του ήπειρωτικού λαού».

Πέρσι, το χειμώνα το υπουργείο Πολιτισμο έπιχορήγησε τον Ο.Η.Θ. με το ποσό των 4.900.000 δρχ. σε προϋπολογισμο του όργανισμο 8. 200.000 δρχ. Τα έργα που παρου- σιάζε ήταν το «Καλυνύχια Μαργα- ρίτα», του Γεράσιμου Σταύρου, σε σκηνοθεσία Πάνου Γλυκοφρύδη και ο «Φιλάργυρος» του Μολιέρου, σε σκη- νοθεσία Ν. Παπαδάκη, ενώ το κω- λοκκίρι που πέρασε, παίχτηκε το έργο «Ο τελευταίος Άσπροκόρακας», του Άλέξη Σολομού, που απέσπασε τέσσερα βραβεία στο φεστιβάλ Ήθα- κης: Βραβείο καλύτερου συνόλου σκηνηκών, κοστούμιών και καλύτε- ρου γυναικείου ρόλου. Για φέτος το Ήπειρωτικό θέατρο έχει χορηγηθεί με 6.500.000 δρχ. για τρία θεατρι- κά έργα. Το «Ο πιστός Άνθρωπος» και «Η γυναίκα και ο Άάθος» του Ίάκωβου Καμπανέλλη, και «Η σύν- ταξη» του Η. Αναστασόπουλου, σε σκηνοθεσία Π. Γλυκοφρύδη, ενώ πα- ράλληλα έτοιμάζεται και το έργο του Άριστοφάνη «Πλούτος». Οι δρα- στηριότητες του Ο.Η.Θ. επεκτείνον- ται, έπίσης στη δημιουργία ενός μουσικού τμήματος και μιας κινη- ματογραφικής λέσχης.

Όλα αυτά επιτυγχάνονται μέσα από πολλές δυσκολίες που οι κυ- ρότερες είναι: Η έλλειψη υλικο- τεχνικής υποδομής, ή ακαταλληλό- τητα των χώρων που υπάρχουν στην έπαρχία για θεατρικές παραστάσεις, ή προβληματική μετακίνηση του θεά- τρου και οι δυσκολίες που συναντά ο Ο.Η.Θ. για τη διατήρηση των έρ- γων του.

Διάλεξη στην Ήπειρ. Έταιρεία

Η «Ήπειρωτική Έταιρεία» όργάνωσε στις 19 Ίανουαρίου 1981, ημέρα Δευτέρα και ώρα 7.30 μ.μ. στην μεγάλη αίθουσα της Αρχαιολογικής Έταιρείας, Έλεουθ. Βενιζέλου 22 — Όμή- ρου, την τρίτη κατά σειράν πνευματική εκδήλωσι της πε- ριόδου 1980-1981.

Σ' αυτή ύστερα από εισήγη- σι του Προέδρου της κ. Μαμ- μοπούλου όμιλησε ο κ. Νικόλ. Γάγγας, Καθηγητής του Ίλιεο πιστημίου Ίωαννίνων, με θέ- μα: Ίστορικό παρόν και προο- πτικές του Πανεπιστημίου Ίω- αννίνων.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Γ. ΝΑΣΟΥΛΗΣ: «Μικρά ταξίδια στις Βόρειες Σποράδες — Σκόπελος — Σκιάθος — Άλόνησος». Άθήνα 1980, εκ- δούσει Δίπτυχο Γ. Βασδέκης» σελ. 234.

Δέν είναι ήπειρωτικό το θέ-γούς. Δίνονται θέβαια και οι ά- μα του βιβλίου, άλλα είναι Ή- νόλογες τουριστικές πληροφo- πειρώτες ο συγγραφέας του, ο ρίες χωρίς όμως αυτές να ά- κ. Δημοσθ. Γ. Νασούλης, από πομυζούν την όμορφή του βι- τó Γραμμένο Ίωαννίνων, την θλίου, που ουσιαστικά είναι ή πατρίδα των Καπλάνηδων και αιοθητοποίηση των βιωμάτων των Ζωσιμαδών.

Γραμένο το βιβλίο αυτό με που έζησε πολλά χρόνια και λυρισμό και χάρη, με ζωντανή τους έκανε δεύτερη πατρίδα καθάρια γλώσσα, με πλούσιο του. λαιογραφικό ύλικό, αποθαίνει Καιρός πιά ο συμπατριώτης ένας έλκυστικός σύντροφος μας Δημοσθ. Γ. Νασούλης να και ξεναγός σ' αυτόν που θέ- μάς δώσε με τον ίδιο γλαφυρό λει να γνωρίσει τα τρία πανέ και ποιητικό τρόπο του και κά- μερφα νησιά, τη Σκόπελο, την τι από την ιδιαίτερη πατρίδα Άλόνησο και τη Σκιάθο. Δέν του: Την Ήπειρο και τα Γιάν- έχει καμιά σχέση με τους συ- νινα. νηθισμένους μονότονους όδη-

ΒΑΣΙΛ. ΜΑΚΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΡΑΓΗΣ: «Ζητήματα λογοτεχνι- κής κριτικής» Δοκίμια Γιάννινα 1980

"Ένα βιβλίο που δείχνει από τις πρώτες σελίδες του ότι αυτός που το έγγραψε διαθέτει γερό πνευματικό όπλισμό, ό- ζυμένη νόση, συνθετική έμπειρία, διεισδυτικό έρευνητικό φα- κό και οίγουρη, δοκιμασμένη μεθόδευση στην έπεξεργασία του θέματός του, που είναι ή κριτική.

Θέβαια ο κ. Γιώργος Άράγης — ψευδώνυμο ενός γιατρού στα Γιάννινα — δέν είναι πρωτόσοχος στα πνευματικά μας ζητήματα και ιδιαίτερα στα λογοτεχνικά θέματα. Έχουν δημο- σιευθεί έργασίες του στην «Ένδοχώρα» και άλλου, από τις ό- ποιές και φαίνεται ο ύψηλότερος και βαθύτερος στοχασμός του. Το σημερινό του όμως βιβλίο με τα πέντε δοκιμιά του μάς δίνει την ευκαιρία να δούμε συνολικά την όλη τοποθέτηση έ- νός θέματος, της κριτικής, που όταν λειτουργεί σωστά συμβάλ- λει όσο και ο δημιουργός στην παιδεία δια του λόγου.

Και δέν χρειάζεται να επαναλάβουμε ότι σήμερα ή κριτική στον τόπο μας δέν λειτουργεί σωστά, έπεσε στα χέρια άνίδεων ή γίνεται προκαθορισμένα, από εύτελη έλατήρια και για εύτε- λεις σκοπούς. Όπως όλες οι ύψηλές άξίες και οι ωραίες ιδέες έχει ύποστη και ή κωπική νοθεία και πλαστογραφία. Άπό την άποψη αυτή ο κ. Γ. Άράγης, τοποθετώντας σωστά το ζήτημα, βοηθάει στη διάωση και την άνάρρωσή της.

Πέντε είναι τα θέματα, οι ύποδιαιρέσεις θα λέγαμε, του θέματος της κριτικής. 1. Με το «βλέμμα» πρòς το γεγονός. 2. Ή άναγνώριση της Τατιάνας. 3. Γλώσσα και έκφραση. 4. Παραι- σθητικά Συστατικά. 5. Ό χρόνος θα κρίνει.

Στο πρώτο δοκίμιο ο κ. Άράγης έρμηνεύει τον συγγραφέα την ώρα που γράφει. Συμβολικά τον τοποθετεί μια με τα νύτα πρòς τον άναγνώστη και μια με το πρόσωπο πρòς τον άναγνώ- στη. Και στις δυο περιπτώσεις τόσο το περιεχόμενο όσο και το αποτέλεσμα του έργου είναι διαφορετικά. Ύπάρχουν και ένδιύ- μεσες στάσεις με άκτινες πρòς τις δυο άκραιο. Σ' επέκταση των συλλογισμών του συγγραφέα θα ή μπορούσαμε να άναρωτη- θούμε: Γράφει ο ποιητής (ο δημιουργός) για τον εαυτό του, για τον άναγνώστη, ή και για τους δυο; Ό κ. Άράγης περιορί- ζοντας την έρευνά του μόνο στον Άναγνώστη, δέν διαπρα- γματεύεται ευρύτερα το φαινόμενο και καταλήγει πώς ή ποίηση του Άναγνώστη δεικνει την προσήλωσή του στα διώματά του. Το θέμα αυτό πρέπει ο κ. Άράγης μια μέρα να το άνα- πτύξει πλατύτερα, κλείνοντας το με κάποιο συμπέρασμα. Σηκί- νει τόσο νερό!

Το δεύτερο δοκίμιο έχει ύπότιτλο: Προβλήματα αισθητικής μέθεξης και κριτικής. Έδω ο συγγραφέας παίρνει δυο σύμβo- λα από ένα έργο του Πούσκιν. Την Τατιάνα, το έργο και τον Όνέγκιν, τον κριτικό. "Αν δασκαλιστικά έπιγράφαμε το κείμενο αυτό θα γράφαμε: Πώς βλέπουν οι σημερινοί τα έργα της λο- γοτεχνίας ή κάτω από ποιές έσφαλμένες προϋποθέσεις άξιολο- γούμε (κρίνουμε) τα λογοτεχνικά έργα. Ό κ. Άράγης έξετά- ζει αυτές τις καθιερωμένες άπόψεις. Και πολύ σωστά διατυπώ- νει: «Τό λογοτεχνικό κείμενο άποτελεί ή περιέχει έξ όρισμοϋ τό ιδίόμορφο που θα έ πρέπει να άναγνωριστεί. Κι ο κριτι- κός θα φτάσει στο σκοπό του, τόσο περισσότερο, όσο λιγότε- ρο άλλοτριωμένος είναι». Σ' συνέχεια έρευνάται με μια άνα- δρομή σε όρισμένες περιπτώσεις, τί πρέπει να προσέχει ο κριτικός για να κρίνει σωστά τό κρινόμενο ύποκείμενο και έ- τσι να παρουσιάσει με σαφήνεια την άναγνώριση που θα κά- νει.

Ποιος μπορεί να διαφωνήσει στις σωστές άπόψεις; Με μια μικρή μόνο διευκρίνιση. Ή άναγνώριση της Τατιάνας είναι πιο ευκόλη στην έπαρχία μας, στο χωριό μας και πολύ δύσκολη στις μεγάλες πολιτείες με τις κλίκες, τους κάλπικους ανθρώ- πους και τις πνευματικές μπιζνες.

Στο τρίτο δοκίμιο, Γλώσσα και έκφραση, έξετάζονται κατά έμπεριστάτωμένο τρόπο οι δυο αυτοί τομείς, καθώς και ο τρό- πος του έναρμονισμοϋ τους. Και ο συγγραφέας άναλύει τις βα- (ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή ΣΕΛ. 10)

(Συνέχεια από τη 9η σελ.)
 σικές προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες γίνεται η φόρτιση των λέξεων από τη λογοτεχνική έκφραση. Και η μελέτη προχωρεί για να δείξει τη θέση του κριτικού στο φαινόμενο. Το θέμα αυτό είναι τόσο κρίσιμο και έχουν επιχειρηθεί κατά καιρούς απόπειρες πρόσβασης του χωρίς και να φτάσουν σε ανάκανθο πλάτωμα. Ο κ. Άραγης έχει το προνόμιο να ξέρει από πρώτα που κατευθύνεται για τούτο και οι ερμηνείες του μάς είναι περισσότερο κατανοητές.

Το τέταρτο δοκίμιο είναι μία συμπλήρωση του τρίτου αλλά και των άλλων δοκιμίων, παράλληλα όμως διαγράφεται και μία άλλη υποχρέωση του κριτικού ή αισθητική.

Και στο τελευταίο, που αποτελεί ένα είδος επιλόγου αναλύεται το «ό χρόνος θα κρίνει» που πολύ σωστά καταλήγει ο κ. Άραγης, είναι ένας τρόπος υπεκφυγής ή μία έλλειψη προβληματισμού.

Κάνω μία παρουσίαση του βιβλίου και όχι μία κριτική των απόψεων του συγγραφέα γιατί ούτε ο χώρος μου είναι αυτός. Η ουσία όμως παραμένει ίδια. Πρόκειται για ένα βιβλίο που σε προβληματίζει, σου κεντριζει τη νόηση, σου διώχνει τη νωχέλεια, σε υποχρεώνει να σκεφθείς. Αν γράφεις σεού θυμίζει πώς λειτουργεί το είναι σου. Κι αν κρίνεις τί βαθμού φακούς πρέπει να χρησιμοποιήσεις για να βλέπεις στις πραγματικές του διαστάσεις τα θεώμενα και δρώμενα. Με λίγα λόγια πώς θα αναγνωρίσουμε τη ροδόχαρη Τατιάνα όταν την κυκλώνει το αίθαλονέφος ή ζιπάστη κε με τις θαμμένες κοκώνες και έχασε την ελληνικότητα και την ανθρωπιά της

ΒΑΣΙΛΗΣ Χ. ΜΑΚΗΣ

ANNAΣ ΜΠΟΥΡΑΝΤΖΗ - ΘΩΔΑ
 «Ηλιαυγές» ποιήματα. Αθήνα 1980.

Η ποίηση ή τελειότερη έκφραση του ανθρώπου. Δίδυμη αδερφή της μουσικής. Η μυθική λύρα του Όρφέα ήμερευε τ' άγρια ζώα. Η αληθινή ποίηση ήμερευει τον άνθρωπο.

Λέω ή αληθινή ποίηση, γιατί στίχους γράφουν σχεδόν οι πάντες. Η Άννα Μπουραντζή-Εώδα κάνει με το «Ηλιαυγές» την πρώτη της εμφάνιση.

Δέν είμαι κριτικός. Άπλός αναγνώστης είμαι. Και πιστεύω ότι οι είδημονες κριτικοί θα μιλήσουν πολύ για τούτη την Ήπειρώτισσα ποιήτρια.

Ο στίχος της έντυπωσιάζει από την πρώτη στιγμή, καθώς περιλούζει το κάθε τι με φώς. Με φώς από τον ήλιο, με φώς από τ' άστρα, από τ' άνητη ή τ' αουλιό. Άκόμα και με φώς από την ίδια την νύχτα.

Άδραξα τις ακτίδες και τον ήλιο κι όλες τις ανθοδέσμες των κρυστάλλων.

Κούρσεψα το τραγούδι των ώ(κεανών) και το χορό των ζωτικών στα ζέφωτα των άστρων...

Κι' άλλο: ...Η νύχτα όρθη στους Ισκιους των ματιών της μαύρισε να μοιράζει σκοτάδια. Φεγγάρι μου άσυνορο! Πάρε μία φέτα ήλιο σπή σκο(πιά σου) κι έλα ν' ανάψουμε τ' άσύννε(φα...

Μά σύντομα διαπιστώνεις ότι κάτω από τις ωραίες εικόνες τους τ' α τραγούδια της Α. Μ.-Θ. σε άδηνουδ σ' ένα τρομερό βάθος, που συχνά φέρνει ήλιγγο.

Έσπασε ό ύπνος μου και με στραβώσαν τ' αθύψαλα. Ένα μακρόσυρτο σφύριγμα έρπετου τάιζε το μίσος μου...

Η Γέφυρα της Βοβούσας

Διευκρινίζουμε ότι ή ιστορική γέφυρα της Βοβούσας, για την όποια σχετικό δημοσίευμα του άναποκριτού μας κ. Χρόνη Δρούγια σε προηγούμενο φύλλο, έχει χτισθεί τ' 1333 και είναι ένα από τ' άξιολογώτερα μεσαιωνικά μνημεία της Ήπειρου.

Κι άλλο: ...Γλύκανε την ήχώ ή άπόκρι(ση). Νοστάλησε ή Πυθία τους χρη(ομούς της). «Με τις φλογέρες των άπτών θά τραγουδάμε τη σάρκα της (μέρας)...

Γέννημα - θρόμμα του λαού, ξέρει το χρέος του ποιητή. Όχι ή τέχνη για την τέχνη. Μά για τον άνθρωπο. Για τ' ο λαό.

Νά τ' έργο του ποιητή όπως τ' καταγράφει στο όμώνυμο ποίημα:

...Ένα θήμα μπρός κάθε θήμα μπρός ρυθμός σταθερός στους ζωντανούς Ιστούς ό ποιητής. Αίμοδότης στις άρτηρίες των λαών. Κολώνια στο παρόν και θόλος για τ' αύριο.

N. ΚΑΛΑΜΑΣ

Έπαινήθησαν Τ' α «Ζαγοροχώρια» του κ. Β. Χαρίση

Έπαινος της Άκαδημίας Άθηνών άπονεμήθηκε στο διευθυντή της Διευθύνσεως Ρυθμιστικών Σχεδίων του ύπουργείου Χωροταξίας - Οικισμοσ και Περιβάλλοντος κ. Βασ. Χαρίση, για τ' ο βιβλίο του «Ζαγοροχώρια», που είναι έκδοση του ύπουργείου.

Σχετικά ό ύπουργός Χωροταξίας - Οικισμοσ και Περιβάλλοντος κ. Γ. Πλυτζής δήλωσε ότι ό έπαινος που άπονεμήθηκε στον κ. Βασ. Χαρίση δέν άποτελεί τιμή μόνο για τ' ον ήδιο, αλλά άντανακλά και στο ύπουργείο δόλοκληρο, του όποιου άποτελεί ένα από τ' α πιό σημαίνοντα στελέχη.

Τ' ο βιβλίο αυτό περιλαμβάνει, στις 220 σελίδες του, σχέδια, φωτογραφίες, τοπογραφήσεις, πίνακες και κείμενα για τ' α 44 χωριά της περιοχής, καθώς και για τ' ο ερύτερο περιβάλλον των Ζαγοροχωρίων. Όπως άναφέρεται στο κείμενο τ' ο έπαινου της Άκαδημίας Άθηνών, τ' ο βιβλίο «Ζαγοροχώρια» άποτελεί πολύ αξιόλογη συμβολή στη μελέτη και διάσωση των παλαιών χωριών Ζαγορίου. Έπίσης, άποτελεί συμβολή στη διάσωση της παραδοσιακής κληρονομιάς και τ' ο φυσικού περιβάλλοντος της όλης περιοχής.

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΒΑΒΟΥΡΙΟΥ ΤΟΥ κ. Γεωρ. Δ. Παπαφωτίου συνταξιούχου εκπαιδευτικού

Είς τόν όνομαστικόν κατά-περίπτωσιν ή περιπτώσεις μα-λογον «έν τῇ Μονῇ Ἁγίου Ἀθανασίου ὑπηρετησάντων», ό Προσωπικόν ή Μονή «Ἁθάνασ» κατά καιρούς είχε τόν Προϊστάμενον Ἡγούμενον τ' α Δολιανὰ Δωδώνης» Ἡγουμέ-νου τ' ον Μοναστηρίου Χριστο-φόρου Ζωγράφου (περί τ' ον προχείρου τούτου σημειωμα-ταρίου τ' ον Χ.Ζ. Ικανῶς διελά-βομεν έν τ' οίς προηγούμε-νοις) μετά τ' ον μνημονευόμε-νων κληρικῶν Παϊσίου Ἡγου-μένου έν στ. 1, Ἰωάννου Ἰ-ερέως έν στ. 7, Δημητρίου Ἰ-ερέως έν στ. 11, Βησαρίωνος Ἱεροθέου Ἱερομονάχου έν στ. 2, Γρηγορίου Ἱερομονά-χου έν στ. 9, Ἰωαννικίου Μο-ναχοῦ έν στ. 3, Ἰωανῶ Μονα-χοῦ έν στ. 3 άναφέρονται - ΜΝΗΜΟΝΕΥΟΝΤΑΙ - και όνόμα-τα έν τῇ Μονῇ κῦπηρετσαοῶν

Ἡ ἐπί γραφικωτάτου λόφου ἐκτισμένη Ἐκκλησία «Ἁγιος Ἀθανάσιος» τ' ον θμώνιμου Μπαμπουριώτικου Μοναστηριοῦ, οί άσβεστόχριστοί τοῖχοι και ή κεραμοσκεπής στέγη της ύποίας είναι τελευταίως γενόμενα έν αὐτῇ ἀλλαγαι. Είς τ' ο βάθος μερικῇ άποψις τ' ον ἐπιβλητικῶν όρεινοσ Ἔγκου της Μουργκάνας και τ' ο χωριό Μπαμπούρι.

καλογραιῶν», ως Σταμάτως πήρχε όμως έν αὐτῷ καλο-Πρεσβυτέρας έν στ. 8, Σωφρο-γραία, ή καλογραία αὐτή άνε-σύνης Μοναχῆς έν στ. 5, Μάρ-θας Μοναχῆς έν στ. 6, Ἄνα-στασίας Μοναχῆς έν στ. 10, Μνημονεύω έν σχεσει με Μαρίας Μοναχῆς έν στ. 11. αὐτ' ο δύο περιόδων.

Μνημονεύομενοι κατά ταῦτα κληρικοί, Ἡγούμενος, Ἱερεῖς, τ' ον τήν διοίκειν και τήν ἐ-Ἱερομόναχοι, Μοναχοί, εις ποπτείαν τ' ον Μοναστηριοῦ εἶ-τόν ανωτέρω κατάλογον είναι χε ή Μοναχή Μαρίνα, ή «Καλο-έπτά - Ἡγούμενος, Ἱερεῖς 2, γρια» Μαρία ή φατηριώτισσα, Ἱερομόναχοι 2, Μοναχοί 2 - ετσι τήν ώνόμαζον οί Μπαμ-κλι μνημονευόμενα Μοναχαι πουριώτες και οί προσκυνηταί τέσσαρες μνημονευόμενη ἐπί τ' ον Μοναστηριοῦ, λόγω τ' ον ύ-τοσ εις αὐτόν είναι και μία τι «χωριό» της ήτο τ' ο φατήρι Καλογραία (άναγράφεται Πρε-θουτέρα. (εις τόν όνομαστικόν κατάλο-γον τ' ον Αρχιμανδρίτου - Ἡ-γουμένου Χριστοφόρου Ζωγρά-φου έν στ. 11 άναγράφεται «Μα-ριε) , που SENE κτισέως της ἔ-ριε) εδῶ και τριακόσια πενήν-τα τούλάχιστον χρόνια (τούτο θα δεικθῇ βάσει «ντοκουμέν-των», που θα παραθέσωμεν, ό-ταν έν συνεχεία της παρού-σης μελέτης όμιλήσωμεν διά τ' ον Ἱερομόναχον Γρηγόριον, άκολουθως δε και διά τήν και μέχρι σήμερα σωζομένην εις καλήν σχεδόν κατάσταση εις πρόσ βορρῶν εισόδου της Ἐκ-κλησίας τ' ον Μοναστηριοῦ κη-ρόγραφον μεταβυζαντινήν ει-κόνα τ' ον «Ἁγίου Ἀθανασί-ου»), οί μνημονευόμενοι ανω-τέρω, οί τε Κληρικοί και αι Μο-ναχαι, υπηρέτησαν θεβεία κα-τ' α διάφορα, εκαστος Κληρι-κός και εκάστη Μοναχή, χρο-νικά δαστήματα, και δῆ και διαστήματα εις τινα ή εις τινας

(Συνεχίζεται)

Η ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κυκλοφόρησε τ' ο τεύχος Δε-κεμβρίου 1980 τ' ον Δελτίου Πνευματικής Ἐνημερώσεως της «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙ-ΑΣ Ἀθηνῶν», που ή τελευταία σημειώνει μια τόσο γόνιμη πνευματική δράση και δραστη-ριότητα, χάρις στην ενεργητι-κότητα και παθιασμένη άφοσίω-ση τ' ον Προέδρου της κ. Α-ΛΕΞ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ και τ' ον συνεργατῶν του.

Στ' ο τεύχος αυτό εκτίθεται ή πλούσια δράση της Ἐταιρείας Ἡπειρωτικῶν Μελετῶν με τήν ευκαιρία της σχετικής εκδήλω-σης που εκανε ή Η.Ε. στην Ἀρχαιολογική Ἐταιρεία στις 10-12-1980. Παράπλευρα δη-μοσιεύονται και οι σχετικοί λό-γοι τ' ον κ. Μαμμοπούλου και τ' ον κ. Φρόντζου. Ὑπογραμμί-ζουμε τ' ον χριστουγεννιάτικο διήγημα τ' ον κ. Μαμμοπούλου «Τ' α τελευταία Χριστούγεννα» που ζύπνησε σε κάθε Ἡπειρώ-τη βουνήσιο, παλιές καλές μέ-ρες. Μά και τ' α άλλα κείμενα τ' ον τεύχους πάντα ενδιαφέ-ροντα και αξιόλογα. Ἰδιαίτε-ρα ικανοποιητική ή εικονογρά-φηση τ' ον τεύχους.

Συχαίρουμε τ' ον πρωτε-ργάτες της Ε.Η. και τ' ον κ. Μαμ-μόπουλο και ευχόμεσθε ό και-νούριος χρόνος να φέρη πλου-σιότερη πνευματική συγκομι-δή. Μ.

Διάλεξη τ' ον κ. Π. Λαπατσάνη

Στις 17.12.80 με τήν ευκαι-ρία τ' ον έορτασμοῦ της Παγ-κόσμιας ήμέρας τ' ον Παϊδιού, μίλησε στην αίθουσα διαλέ-ξεων της Ἐταιρείας Ἡπειρω-τικῶν Μελετῶν ό καθηγητής της Παιδιατρικής της Ἱατρικής Σχολῆς τ' ον Παν)μίου Ἰωαν-νίνων κ. Πέτρος Λαπατσάνης, με θέμα : «Τ' α παιδια στή δε-καετία τ' ον '80».

Τήν εκδήλωση που οργάνω-σε ή Διεύθυνση Κοινωνικής Προνοίας και ή ΕΗΜ, παρακο-λούθησαν εκπαιδευτικοί, για-τροί και πολλῶς κόσμος.

Τ' ο θέμα της όμιλίας παρου-σίασε αρκετό ενδιαφέρον. Ὁ όμιλητής κατ' αρχή συγκρίνε-τ' ον παιδια των αναπτυγμένων χωρῶν με τ' ον υπαναπτύκτων, ένῶ παράλληλα στάθηκε ιδιαι-τερα στο θέμα της ανάγκης τ' ον έμβολιασμοῦ, στο θέμα της πρόληψης των παιδικῶν ά-τυχημάτων, στή δέουσα άγω-γή που πρέπει να δίνεται ά-πό τ' ον γονεῖς από νηπιακής ηλικίας και τέλος έπέσήμανε τ' ον θέμα τ' ον κακοποιημένου ά-πό τ' ον γονεῖς του, παιδιοῦ.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Η.Μ.

Ἡ Ἐταιρεία Ἡπειρωτικῶν Μελετῶν, με τήν ευκαιρία τ' ον εορτῶν τ' ον Χριστουγέννων, προσκάλεσε τόν καθηγητή της Νέας Ἑλληνικής Φιλολο-γίας τ' ον Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ευάγγελο Σκουβαρό και μίλησε στο πνευματικό της Κέντρο, στις 19-12-80 με θέμα: Βυζαντινά Χριστούγεν-να.

Τήν διάλεξη πλαισίωσαν ή Βυζαντινή χορωδία Ἄρτης με διευθυντή τόν πρωτοψάλτη κ. Ευάγγ. Πλακιά.